

Thisted-mel med indbagt musik

af Flemming Skipper

Historien bag Thisted Dampmølle og Richard Hove – og de 98 spor, han har sat sig i den danske musikhistorie, når man slår op på internettet.

Mel og musik. Dampmøller og kritikere. Borger og kunstner. En musikelsker og formidler forud for sin tid, en mand med en stor musik-historisk viden – som ikke var bleg for at forlade salen midt under en koncert, hvis musikken (eller udførelsen) var under hans niveau.

Sådan var han, Richard Hove (1892-1965), når vi i dag ser ham ud fra de eksisterende kilder. Her fremgår det også, at han i 1942 be-

gyndte at studere kinesisk. Sandelig en thybo, der spændte vidt.

»Musik hans ungdoms store lyst. Mel en mere prosaisk livsnødvendighed«.

Sådan blev han karakteriseret i en københavns avis, da han i 1952 fyldte 60 år. Thistedboen var en kendt mand også uden for Thy, han blandede sig i debatten om den klassiske musik – *det* havde han gjort i snart 40 år. Han havde i 1930'erne skrevet et anerkendt værk om komponisten J. P. E. Hartmann, H. C. Andersens samtidige, og det havde sammen med komponist-portrætterne – og ofte kontante kommentarer til komponister og musikere – i danske og nordiske musiktidskrifter skaffet melproducenten i Thisted et vist ry.

Og dét kaldte journalister til fra de store aviser på mærkedagene.

Som her i 1952.

Kombinationen af musik og mel (i nævnte rækkefølge!) hos konsulen (som Hove *også* var!) kunne de ikke stå for.

Og hertil havde Richard Hove denne bemærkning:

»Hvordan tror De egentlig, musikken kunne have skaffet føden til otte børn?«

Den fremsættes ganske nøgternt. Men melstøvet bliver ikke siddende på Hoves bukser. Når kontor og lager lukker, børster han det omhyggeligt af og begiver sig til en anden verden – *musikhistoriens*.

»Han er lige så anerkendt på det felt som på melets«, noterer Berlingske Tidendes Hen-

Richard Hove (1892-1965). Her fotograferet i 1952.

rik Bonde-Henriksen med henvisning til især medarbejderskabet – af den flittige slags – ved *Nordisk Musiktidsskrift* i Stockholm. *Dansk Musiktidsskrift* (udgivet af Det Unge Tonekunstnerselskab) har fra starten i 1925 bragt endnu flere artikler fra musikkenderen i Thisted. Dette og andre musiktidsskrifter er lagt ud på internettet, og når man i 2006 slår op på Hoves navn i Det virtuelle Musikbibliotek, optræder det ikke færre end 98 gange. Enten med selvstændige artikler eller som gæsteoptrædende hos andre skribenter, der måske ikke er helt enige med thyboen, som ikke altid direkte lagde op til musikalsk slagsmål, men ikke havde noget imod det, når standpunkter i musikopfattelsen eller bestemte komponister skulle forsvares.

På samme måde er han i flere årtier med til at påvirke musiklivet i Thisted via sit ofte stormfulde engagement (repertoire!) i musikforeningen – og som musikkritiker for den konservative Thisted Amts Avis.

Thyboen er desuden et »navn« i dansk musik med foredrag i radioen og en bred kontakthorizont til danske komponister; hans korrespondance med dem er i 1952 blevet overdraget til Det Kongelige Bibliotek og dermed eftertidens musikhistorie. Han er denne sjældne blanding af købmand og musikkyndig på højt plan, borger og musisk menneske, der er et af omdrejningspunkterne hos den tyske digter Thomas Mann. Der henvises også i nyere tid til thistedboens musikvidenskabelige arbejder – især i forbindelse med J. P. E. Hartmann. Hoves artikel om komponisten var stadig aktuel i den seneste udgave af storværket *Dansk Biografisk Leksikon* fra 1980. Man kan i 1944 se forfatteren til bogen med gennemgangen af J. P. E. Hartmanns liv og værker fremhævet for »omhyggelighed og ildhu, der gør hans arbejde originalt og værdifuldt«. I forbindelse med en udstilling 2005 på Det Kongelige Bibliotek i 200-året for

Hartmanns fødsel fremhæves Richards Hoves »indsigtsfulde karakteristikker af værkerne«.

En af dem, der var knap så imponeret af thistedboens musikskriverier, var en ung musikudøvende litterat, Sven Møller Kristensen, senere litteratur-professor, der i 1934 angreb thyboens »subjektive skønsnakkeri« fra den gamle skole, man troede var afdøet ved døden, men genopstår, når Hove skriver fra en musikfest i Oslo: »Som det dæmpede lys, der falder gennem de høje vinduers gamle skønne glasmalerier, sivede klangene ned over os (..) Der var toner af Grieg og Svendsen, som gav anelser om vårluft i birkeskoven og blå himmel efter vintermørke«. Men det er vel i lige så høj grad litteraten som musikeren Sven Møller Kristensen, der er på spil her.

Vi vender tilbage til februar 1952; den københavnske redaktør fra Berlingske Tidende beretter om, hvad han ser under samtalen med dampmøller Hove: »Udsigten fra det lave, langstrakte, rødmalede hus på havnepladsen skæmmes af nogle gevaldige pakhuse og en kulplads, over hvilken en kran er i arbejde. – Der var yndigt her i gamle dage, siger konsulinden, og man tror hende gerne. Thisted er jo en nydelig by med solide købstadstraditioner. Netop nu blæser kolde haglbyger ind fra Limfjorden, men for et øjeblik siden havde solen magt og kunne dens spinkle stråler ikke opvarme Jorden, i menneskenes sind tændtes dog en higende længsel efter vår...«, filosoferer redaktøren, der på det nærmeste er på sproglig bølgelængde med dampmølleren: »Man synker atter ned i den bløde, behagelige lænestol og får ild på cigaren. Snart snakker vi dampmølle«.

Så vidt den berlingske avis.

»Et tragisk eksempel«

Vi forlader indtil videre de cigarrygende og vender os mod et andet »vidneudsagn« i for-

søget på at indkredse personen Richard Hove, som han tager sig ud i »det offentlige rum«.

Det er Jørgen Miltersen, tidligere redaktionschef på Thisted Amts Tidende og ligesom Hove med et mangeårigt engageret virke for musikforeningen og kærlighed til musiklivet i det hele taget i Thisted. Han har dog kun kendt Hove periferisk: »Jeg var et par gange inde på dampmøllens kontor, da Thisted Amts Tidende fik kornnoteringer pr. telefon eller hentede dem. Det var mit indtryk, at Richard Hove ofte sad og tænkte på noget helt andet – nemlig musikken. Det var for mig et tragisk eksempel på, at en søn skulle hjem for at gå i faderens fodspor og føre firmaet videre, skønt han havde lyst til noget helt andet«.

Når det gælder Richard Hoves musikalske indsats, husker Jørgen Miltersen først og fremmest en række radioforedrag om glemte værker, som han fik frem i lyset, f. eks. af den tyske komponist Ludwig Spohr. Richard Hove ledsagede sine foredrag med musikalske eksempler på klaver eller flygel.

»I musikforeningen var niveauet for koncerterne ikke på højde med det, Richard Hove som en kapacitet på området var tilfreds med, hvorimod »almindelige medlemmer« var godt nok tilfredse. Under alle omstændigheder endte det med, at den daværende musikforening måtte stoppe i begyndelsen af 1930'erne«, fortæller Jørgen Miltersen, der ved flere lejligheder har beskæftiget sig med musikforeningens historie.

Dette »oprør« mod repertoire-valget gentog sig 50 år senere i Thisted Musikforening på en ophedet generalforsamling, der i øvrigt blev starten til dannelsen af en rytmisk musikforening i byen. Og en anden parallel til Richard Hoves kritik kunne man ifølge Jørgen Miltersen opleve i efteråret 2005. Wienertrioen var på besøg i byen og fik ikke ligefrem nogen imødekommende kritik af den lokale avis' anmelder, den professionelle, musikvi-

Richard Hove – i rollen som selvbevidst konfirmand.

denskabeligt uddannede tidligere rektor for Det Jyske Musikkonservatorium i Århus, Henrik Svane, hvorimod en række »almindelige« koncertgæster syntes, at det havde været en glimrende koncert.

Der findes et tredje »vidneudsagn« om dampmøller Hove. Det er i Helge Visby Sørensens bog om øgenavnenes Thisted *Englen fra Sindal Basker Jacob i Æ Kælder*:

»Dampkonsulen og Stjernevigigeren var to navne, der var heftet på en af byens erhvervsdrivende, nu og da medlem af byrådet, direktør Hove på dampmøllen. Han var norsk konsul, gik med overrank holdning på gaden og så ikke den jord, han betrødte«.

En særpræget nordvestjyde. Direktør, konsul og musikhistoriker. Sådan blev Richard Hove omtalt i Jyllandsposten, da han fyldte 70 år i 1962. Et udadvendt, men også et til-

Industri og erhverv i Thy

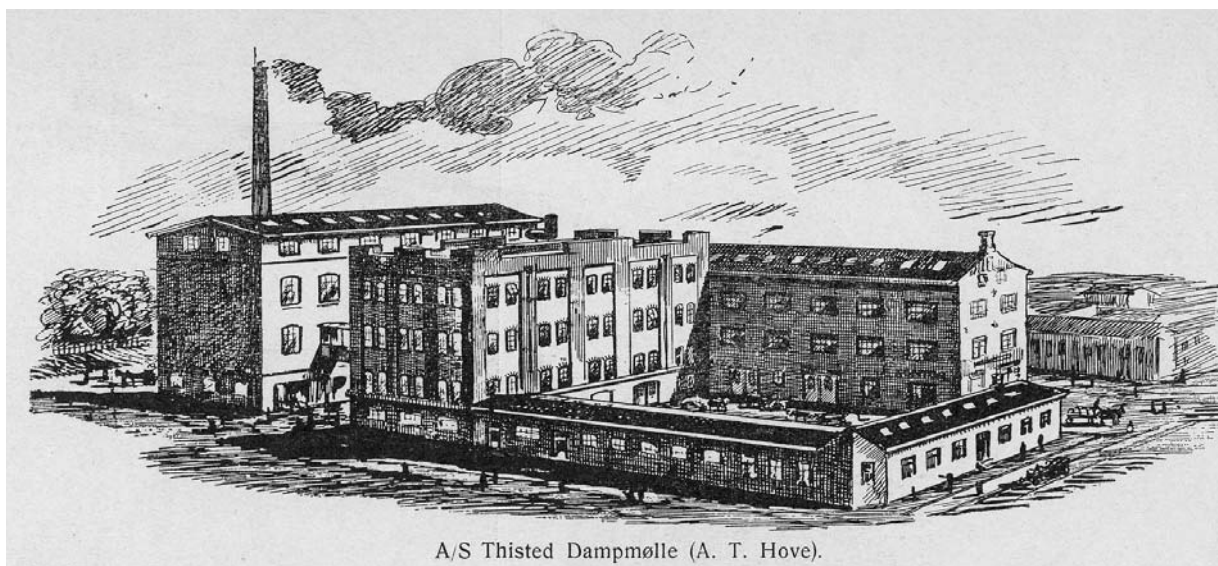
lukket menneske. Sådan som en af kilderne til denne artikel udtrykker det i 2006: »Et interessant menneske – lidt af et mysterium«.

Nu skal det gælde dampmøllen, melets historie i Thisted, men musik har det med at vende tilbage, og det vil den også gøre her.

Fyldte i kvarteret

A/S Thisted Dampmølle var en stor virksomhed og fyldte godt op i kvarteret mellem Strandgade (nuværende Østerbakken) og Munkevej. Sådan som det fremgår af tegningen fra 1916, da Thisted havde 6.857 indbyggere.

De ældste bygninger blev opført i begyndelsen af 1840'erne af agent Werner, en initiativrig mand, der har sat sig spor flere steder i lokalhistorien. Han var, hvad man i nutiden ville karakterisere som »iværksætter« med mange jern i ilden. I Strandgade med flere store købmændsgårde byggede han et brændevinsbryggeri. Når der blev produceret mest brændevin, blev der dagligt anvendt 25 tdr. kartofler og 2-3 tdr. malt. Kunderne kunne gå ind fra Strandgade og smage på varerne i virksomhedens egen beværtning. I 1856 blev brænderiet udvidet, og der blev oprettet ud-salg forskellige steder i Thisted. Det var i Wer-

A/S Thisted Dampmølle (A. T. Hove).

Øverste billede: Thisted Dampmølle – som virksomheden blev præsenteret i »Jydske Byer« fra 1916. Denne udgave af bogen handlede om Thy. Nederste billede: Dampmølle-grunden ved Østerbakken i 1987.

Strandgade 9 var privatboligen til Thisted Dampmølle. Til venstre købmand Diges ejendom med restaurant Hannæs. Billedet er fra 1947. (I dag er adressen Østerbakken). På det andet billede ses dampmøllens østfløj, den ældste. I baggrunden Arne Smiths fabrik. Til højre Enevoldsens bageri.

ners brænderi, at Thys første dampmaskine blev taget i brug.

Da Werner i 1880 var en gammel mand og havde bygget en gård, Wilhelmsborg, overgik foretagendet til Thisted-købmanden N. C. Kjærgaard, der omdannede brænderiet til dampmølle. Det var netop i denne periode, at drikkevanerne ændrede sig radikalt fra brændevin til bajersk øl. Godt hjulpet af beskatningen. Efter Kjærgaards død i 1892 blev dampmøllen omdannet til et aktieselskab med dampmøller P. C. Bayer som direktør.

Gennem flere årtier havde dampmøllen held med at konkurrere med de vindmøller, der stod på bakkedragene rundt om den lille købstad. En respektabel fabrik med sin magtfulde skorsten, hvor den velpolstrede dampmøller i en årrække residerede i direktørboligen ved Strandgade. Den gamle dampmølle var en god repræsentant for den epoke, hvor købstaden levede af at handle med bønderne og forarbejde de produkter, som de leverede.

I det topografiske værk *Jydske Byer og deres Mænd* – hvis 1916-udgave udelukkende handler om Thisted, Snedsted, Bedsted, Hurup og Vestervig – kan man læse, at virksomheden netop i disse år havde »undergået en del forandringer«. Der var bygget både til og om ved

lager og kontorlokaler, »så den nu fremtræder i en delvis moderniseret skikkelse«.

Det fremgår ikke, hvor mange der var ansat, arbejderne er underligt fraværende i alt, hvad der skrives om dampmøllen gennem tiden, men direktørernes navne kender vi som regel.

I 1904 blev Anders Tøfting Hove leder af dampmøllen. Han blev i 1933 afløst af sønnen, Richard Hove. Det er ham, der i slutningen af 1950'erne kommer til at lukke og slukke.

Endnu ind i 1960'erne bliver dele af den gamle dampmølle anvendt til andre formål, men får derefter lov til at forfalde. Naboen, Arne Smith og hans tricotagevirksomhed Smithson, bredte sig på dampmølle-grunden.

Tiden var blevet en anden for dampmøllerne rundt i landet. Den samme nye tid med opkøb og fusioner, der også senere indhentede Arne Smiths virksomhed. Men en af dampmølle-bygningerne – ud mod Østerbakken – bar trofast på sit navn: *A/S THISTED DAMPMØLLE*. Det kunne denne nye tids tand alligevel ikke få has på.

I midten af 1980'erne kom den sidste rest af dampmøllens bygninger i fokus i forbindelse med den omfattende byfornyelse i Thisted.

Industri og erhverv i Thy

En pensionskasse fostrede en plan om at opføre boliger mellem Munkevej og Østerbakken. Der blev udarbejdet forslag til lokalplan for området, men den nåede aldrig helt op af skuffen og til virkeligheden. Efter nedrivningen af den sidste del af dampmøllen lå grunden hen som en byggetomt en del år. Men lige ved siden af genopstod dampmøllen godt hundrede år efter sin første fødsel i form af et »forlystelsesmekka« – som det blev proklameret – og med navnet *Dampmøllen*. Musikken – og »spritte« – var på sin vis vendt tilbage til stedet, til matriklen, så helt ved siden af er det jo ikke.

Men der var engang, da det var andre toner, der lød fra kvarteret, og hvor en mild duft fra dampmøllen kunne blande sig med den mere ubestemte, knap så milde, der skulle komme med anlæggelse af en nabo-virksomhed i 1930'erne: slagteriet!

Men det lugtede alt sammen af travlhed og af penge; det vidste man jo, hvad var. Og Thisted Dampmølle var en virksomhed, byen var

stolt af. Ligesom det var tilfældet med andels-slagteriet. Dampmøllen er blandt de første industrier i købstaden. En ny industri-genera-tion med nye arbejdspladser stod for tur og realiseres i det små i 1960'erne og får for alvor fart på med egnsudvikling og de mange store virksomheder, der kommer til Thisted i 1970'erne.

De indbudte

Thisted Dampmølle har ikke efterladt de store spor i de lokale arkiver, men takket være flittige lokalhistorikeres noteringer af, hvad der rørte sig i byen, og hvad man kunne læse sig til i aviserne, er det trods alt muligt at stykke et nogenlunde billede sammen. Med bygninger, ude og inde, de moderne maskiner, dampmøllerne på stedet. Alt sammen udtryk for fremskridt og de nye tider – *industrialiseringen*. Det er et materiale, der i dag befinder sig på Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune.

Thisted Dampmøllens lastbil med melsække ca. 1922. Chaufføren til højre er Anton Jensen. Den anden person er ikke identificeret.

Således hedder det i en reportage i Thisted Amts Tidende efter en ombygning allerede i 1894, da dampmøller Bayer fra Århus var kommet til byen:

»For en Kreds af Byens Handlende, Bagere, enkelte Indbudne samt Pressen er Dampmøllen blevet indviet og forevist i fuld Virksomhed. Vi ledsager denne med vore bedste Ønsker, at den nye Industri i vor By maa finde Tilslutning fra alle Sider, da Thisted Dampmølle sikkert vil kunde tage Konkurrencen op for alle Melsorters vedkommende med de Møller fra andre Steder, der hidtil har haft et stort Marked her«.

Det var ved samme lejlighed, at en dampmøller fra København udtalte, at Thisted Dampmølle »i et og alt« var forsynet med det nyeste og allerbedste på dampmølleindustriens område.

Og det gjaldt ikke mindst hovedkraften: Dampmaskinen! 30 hestes kraft i »et smukt hvælvet Rum«.

Maskinen var billig i drift i forhold til de gamle kulslugere:

»Kondensatoren forbruger 100 Tdr. Vand i Timen; denne Mængde af Vand er det lykkes at tilvejebringe ved Boring i Dampmøllens Gaard. Hvis det ikke havde været muligt, vilde Ejeren være nødsaget til at have lagt en Ledning ud til Havnen og hentet Vandet herfra«, beretter avisens udsendte.

Vi springer frem til 1952. Timeglasset er så småt ved at løbe ud for Thisted Dampmølle og dermed Thistedes tidligste industri. Richard Hove har som nævnt besøg af Berlingske Tidende.

»Tiden er ikke gunstig for de små i vores branche«, sukker konsulen. Han stryger sig gennem den hvide strittende hårmanke, og blikket bag brilleglasset er sørgmodigt. »Der er almindelig bevægelse i retning af koncentration af større enheder. Det forstår De, når De hører, at min nærmeste konkurrent på

vestkysten – i Esbjerg – producerer 1000 sække mel pr. dag, jeg 100, og arbejdskraften begge steder er praktisk talt den samme. En mølle anvender kun et par mand til selve fremstillingen. Det er udleveringen, der behøver folk«.

Richard Hoves sidste udtalelser i Berlingske Tidende i 1952 handler om forholdet mellem mel og musik – hvordan det alt sammen hænger sammen, når man nu er både møller og musikkyndig:

»Dansk musik er i forhold til verdensmusikken som den lille bedrift over for den store. Vi må ikke få den indstilling, at alt, hvad der kommer udefra, er fint og bør foretrækkes. Det gælder også mel. Vore hjemlige produkter er 1. classes. Husk det, næste gang, De køber en pose amerikansk hos Deres købmand!«

Richard Hove erklærede engang, at mennesker har svært ved at følge med i mere end sin egen generations musik. Så fra sin himmel vil han nok ikke kunne bifalde de toner, der i dag lyder fra Dampmøllen. På den anden side kan man ikke udelukke, at han vil føle sig lidt smigret over, at musikken – trods alt – er vendt tilbage.

Dagligdag og sommerture

Helge Hjortdal (f. 1927), tidligere direktør for Folketinget, husker både dampmøllen og Richard Hove, der spillede »en vis rolle« i barndommens oplevelser og erindringer. Thisted Dampmølle var hans fars arbejdsplads fra 1914, og det er hans opfattelse, at faderen (Niels Hjortdal) befandt sig godt i det daglige samarbejde med Hove:

»Min far var stiltfærdig og rolig, havde et godt overblik over de arbejdsopgaver, der skulle løses med pen og telefon, inden de kunne komme ud til møllersvendene. Jeg har aldrig hørt om problemer i samarbejdet. Det gik i mange år godt for dampmøllen, hvis

Industri og erhverv i Thy

Niels Hjortdal (1893-1964). Arbejdede fra 1914 på dampmøllens kontor. Her fotograferet omkring 1930.

melprodukter fandt afsætning i landsdelen. Dampmøllens arbejdere havde ry for stor faglig dygtighed. Jeg mindes ikke en modfalden far dengang med bekymringer om arbejdsplads og omsætning. Han drog stille og roligt af sted om morgenen – til fods – kom hjem kl. 12.30 til middag og en halv times middagslur på sofaen og så en afsluttende runde på kontoret fra kl. 14-18. Jeg tror, at Hove og min far havde et samarbejde med gensidig respekt. Jeg har senere forstået, at min far sørgede for, at arbejdsklimaet hos møllersvendene – der var 12-15 dengang – var godt, og han havde stor sympati og respekt hos dem. Det hørte jeg på de årlige sommerture for personalet. De takkede ham for varetagelse af deres løn- og arbejdsvilkår – og for hans hjælp og rådgivning, når vanskelige situationer opstod i deres liv uden for dampmøllen. Jeg tror ikke, Hove havde personligt indtryk

af eller direkte forbindelser til møllersvendene, men han agtede deres indsats, det er der ikke tvivl om«, mener Helge Hjortdal.

Sommerturene havde en særlig plads i de ansattes bevidsthed. For til denne oplevelse blev dampmøllens lastbil udstyret med bænke, stole, presenninger, blomster og flag. Alt arrangeret under dampmøllens chauffør Søren Nielsens ledelse. Det skulle se ordentligt ud, være festligt og opstillet, så der ikke var risiko »for liv og lemmer«, som han myndigt og ansvarsbevidst proklamerede. Richard Hove deltog ikke i sommerturen – det var kun for »personalet«.

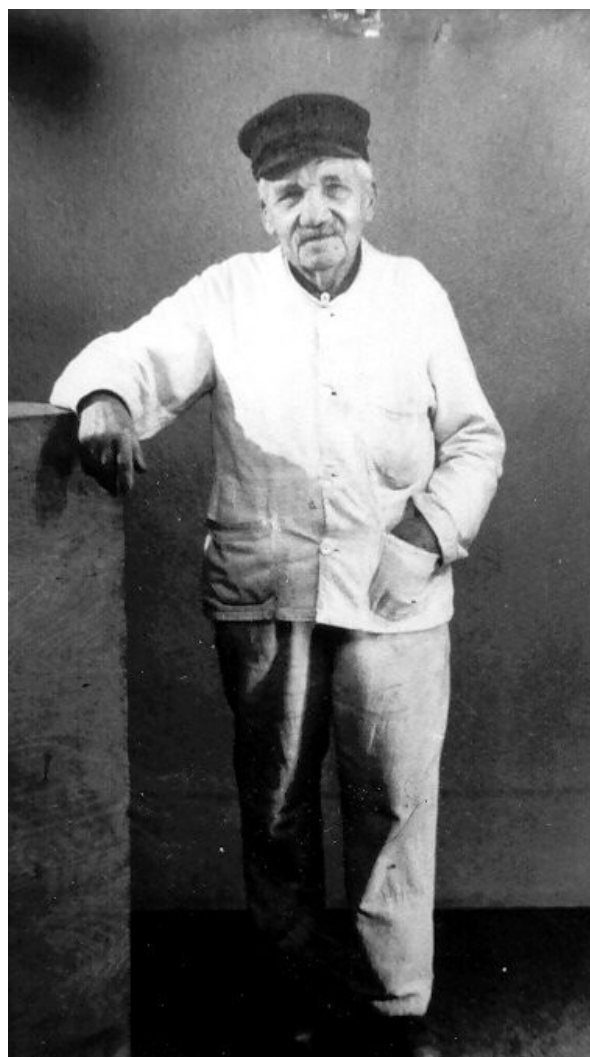
Helge Hjortdal: »Så skete det! Møllermesteren, møllersvendene og bogholderen, alle med ægtefælle og børn i skolealderen, drog af sted med højt humør, med pakkenelliker og proviant til dagens forbrug, regntøj til det vejr, som vi ønskede ville udeblive, med hatte og huer til at beskytte hår og isse hos de lystige passagerer. Fra disse ture i 1930'erne husker jeg møllermestrene Niels Tousig og Niels Kjeldsen, svendene Karl Nielsen, Harald Højbjerg, Anton Jensen, Kasper Olsen og P. Østergaard, chaufføren Søren Nielsen og ikke at forglemme »Gamle Chr. Dragsbæk«, som kiggede ind på møllen så godt som hver dag. Han var for længst ophørt som aktiv og var nok omkring 85 år, men levede stadig i praksis op til sin »forpligtelse« om at bære en 25 pund hvid pose med mel op til min mor på Mirabellevej, når »tiden var inde« ... Vi fulgte en nøje fastlagt rute for turen og standsede ved et hyggeligt sted – ofte Vesterhavets klitter, en svalende plantage med læ, et populært kaffested, ved isboder eller et interessant byggeri. Vi spiste de medbragte madpakker, drak rød og gul sodavand – de voksne kaffe, en øl og en enkelt snaps! Vi oplevede at se Hanstholms ufærdige havn og Oddesundbroen under det afsluttende arbejde. Herlige og festlige oplevelser for os børn! Og ikke noget for

Richard Hove! Han ville ikke passe ind i selskabet, hvad han selv var klar over. Han fandt en undskyldning af mere permanent karakter: Han kunne ikke komme op på lastbilens lad – og ned igen!»

Helge Hjortdals far fik under ansættelsen på Thisted Dampmølle flere tilbud om stillinger i »det offentlige« og i andre private foretagender, men han sagde nej tak, for han befandt sig godt, hvor han var. Og han følte en særlig solidaritet over for en arbejdsplads, der frembragte gode melprodukter fremstillet af landsdelens egne kornsorter. Han havde desuden gode kontakter til de mange kunder rundt omkring i Thy: Bagere, købmænd, brugsforeninger, kroer m.fl.

»Richard Hove og min far havde et fælles kontor, mens et andet kontor var reserveret direktøren. Engang i min sommerferie fra kostskolen i Birkerød skulle jeg hente »forstærkning« hos min far på kontoret. Under krigen var det jo med at slå til, mens varen var der – og der var altså et par bukser i Engelsk Beklædning, som passede mig, de skulle hentes og betales straks – der var mange interesserede. Hove var i »snakkehjørnet« og pegede på, at han havde et privilegium som direktør: Han kunne lukke sig selv inde på kontoret og gøre lige, hvad der passede ham! Og det var nok mere musikken end melet, han lod tankerne beskæftige sig med for »lukkede døre«. Det havde utvivlsomt været en stor skuffelse for ham, at han ikke fik lejlighed til at gennemføre et studium af dét, der virkelig havde hans interesse, og hvor han besad stor viden og medfødt talent. Kammermusik, opera, litteratur, musikhistorie og samværet med interessante kulturpersonligheder var noget, der havde stor betydning for Hove, og hvor han var højt respekteret. En af hans venner fra dén periode traf jeg tilfældigt, da jeg var kostskole-dreng i Birkerød. Det var H. C. Andersen-eks-perten, dr. phil. Helge Topsøe Jensen, der

sagde til mig, da han hørte, jeg var fra Thisted og kendte Richard Hove: »Han var min gode ven i litteratur og musik i mine unge år, men desværre er denne kulturpersonlighed gledet ud af mit liv. Vi ses yderst sjældent nu. Han måtte prioritere sine mange børn højere. Og det var selvfølgelig rigtigt af ham«.

»Gamle Chr. Dragsbæk« som Helge Hjortdal fortæller om. Billedet var udstillet i fotograf Scharlings vindue. Bag på billedet er noteret: »Christian Peter Dragsbæk, f. 2.3. 1868, d. 27.10. 1960. Kom til dampmøllen i 1926. Fra han var 14 sejlede han i 37 år«.

Industri og erhverv i Thy

Fra »privaten«

Et af børnene, Steffen Hove (f. 1924), tidligere boghandler, har denne erindring om faderen i 1930-40'erne:

»Fra »privaten« kunne vi på den anden side af gården se far stå ved sin høje skrivepult, hvis han da ikke sad inde på sit eget kontor, hvor han læste avisen eller skrev brev til et barn, som var flyttet hjemmefra, eller han arbejdede på en artikel om musik. Han skulle ofte til møde, for han sad i mange bestyrelser, og ofte blev aftensmaden spist i hast, fordi han skulle til byrådsmøde. Hans arbejdsevne var stor, og han kunne sætte sig ind i mange ting, også på områder som man ville tro lå langt fra hans interesser. Men som han sagde: alt er spændende, bare man beskæftiger sig intensivt med det. Han kunne også roligt rejse til København til møder i nogle dage, for han vidste, at med Niels Hjortdal på kontoret og Niels Tousig som mester i møllen, så blev alting passet, som det skulle.

Og hele tiden var der musikken. Var der 10 minutter før maden var klar – ja, så sad han ved klaveret. Han havde vel håbet, at alle hans børn ville blive gode amatørmusikere som han selv, men nogle kom aldrig i gang, andre faldt fra efter kortere eller længere tid. Kun min søster Rigmor blev ved, og hun kom selv til at undervise. Men vi blev alle glade lyttere. Vi voksede op i en tid, da radioens torsdagskoncerter og søndag-morgen-koncerter stort set var eneste mulighed for at lære den klassiske musik at kende. Men hos os fik vi også den levende musik, idet der om vinteren ofte blev spillet kammermusik hjemme i spisestuen. Far fik samlet en kvartet eller kvintet, alt efter hvem der kunne komme. Det var barber Hansen, snedker Mikkelsen, læge Prior Larsen, Christensen fra »Musikhuset« og – ja jeg har selv et par gange medvirket som 2. bratsch. Der blev min kærlighed til kammermusikken grundlagt. I et par år spillede far og jeg sammen næsten hver aften mellem 7 og 8. Han var en fantastisk ledsager«.

Dampmøllens medarbejdere – med familie – på sommerudflugt til vestkysten i 1930'erne. Det er Niels Hjortdal yderst til venstre.

Idyllisk vinterbillede fra Munkevej omkring 1917 – med dampmøllen og dens rygende skorsten i baggrunden.

Richard Hove var aktiv organisationsmand med utallige tillidshverv. I årene 1937-43 var han i byrådet, valgt af De konservative. Han var i nogle år medlem af Sammenslutningen af danske Handelsmøller, formand for Thisted Handelsstandsforening 1946-49, formand for Thisted Elektricitetsværk 1942-62, 1950-62 formand for Thisted Amts Elektricitetsforsyning, 1958-61 formand for Nordjyllands Elektricitetsforsyning. 1939-52 var han næstformand for museet i Thisted, 1945-55 formand for Centralbiblioteket. Han var blandt stifterne af Foreningen Norden i Thisted, en af de første i landet, fra 1938 til 1952 foreningens sekretær, og han var virksom for at få etableret venskabsby-forbindelserne.

Og det var ham, der i majdagene i 1945 fik dirigeret et dansk skib med levnedsmiddeltager fra Thisted til Skien i Norge – en gave som nordmændene kvitterede for ved at returnere fartøjet lastet til rælingen med norgessalpeter. For – som Skiens borgmester udtrykte sig – »nok er vi sultne, men vi er ikke fattige«.

Ligesom Berlingske Tidende aflagde besøg hos Richard Hove på 60 års dagen i 1952, lagde Thisted Amts Avis vejen forbi dampmøllerens kontor og den udsendte kan rapportere fra skrivebordets skuffer, hvor der befinder sig »tusinder af kinesiske stileøvelser, prentet med sorte tuschtegn«. Et andet eksempel på at dampmølleren var forud for sin tid. Han var i 1942 begyndt at læse kinesisk. »Et meget vanskeligt, men interessant studium«. Han fik hjælp af missionær Bogø, som under krigen var hjemme fra Manchuriet, hvor han i 27 år havde ledet KFUM-missionen i Mukden: »Nu er jeg holdt op«, fortæller Richard Hove. »Men skulle jeg råde en ung handelsmand eller tekniker, ville det blive at lære kinesisk. Der lever en halv milliard mennesker i Kina. Og som udviklingen er, kommer de til at spille en stadig større rolle«.

Og så var der Thisted Musikforening, som Richard Hove blev både formand og kasserer for. Det var i 1920'erne og 30'erne. Gennem

Industri og erhverv i Thy

alle årene gjorde han sit til at bevæge musikken og dens forvaltere i byen i den rigtige retning – *hans* retning!

Richard Hove havde studeret musik i de unge dage, komponere lod han andre om, her så han tidligt sin begrænsning, dirigentvirksomhed er det til gengæld blevet til. Og til lyrik, digte, i tidsskriftet *Klinte*, der i dag lever videre under navnet *Hvedekorn* og fortsat er et forum for debuterende digtere. Mange »store« digtere har slået de første folder her – og altså også en ung mand, der endte som møller i Thisted. Det blev ved digtene her, Hove erklærede senere, at verden var blevet en mislykket digter fattigere.

Sådan så en anden thybo, Bertel Budtz Müller, ikke på det i 1922. I bogen *Thyboer* finder man et portræt af den unge Hove, der »tilbragte et par studieaar i København med at drømme og digte, inden han vendte tilbage til Thy som en fin, men træt lyriker, med en viden og en læsning, der var enorm, og en uud-

Den unge Richard Hove med den spidse pen, der i anmeldelser i den lokale konservative avis forsøgte at rokke ved de herskende musiktilstande i den lille købstad Thisted med den store musikaktivitet.

slukkelig trang efter skønhed og kunst, der, da han blev tidlig gift med den rette, slog ind paa det abstrakte og det nydende«. Var blevet »musikidiot« (Budtz Müllers udtryk) og »derved døde en betydelig lyriker for Danmark«. Budtz Müller rapporterer fra tidsskrifter og snævre litterære kredse i hovedstaden, at Richard Hove nævnes med »andagt – og det er at haabe, at han maa møde det springende punkt, der paany vækker den ydende kunstner i ham«.

»Hvilke aftener i operaen!«

I det jyske var Richard Hove i 1920 blevet opfordret til at overtage dirigentstokken i Aalborg Amatørorkester. Det blev dog for besværligt en gang om ugen at rejse frem og tilbage med Fjerritslev-toget, »et sandt mare-ridt«, men det var herligt, så længe det varede: »En professionel opgave som Tannhäuser turde vi ikke binde an med. Vi valgte danske opgaver. Hartmanns første symfoni fra 1836 f.eks. Den var såmænd svær nok. Jeg var nødsaget til at bearbejde den, kom derved ind på en gennemgang af Hartmanns værker og skrev sluttelig en bog om ham. Siden har jeg i høj grad beskæftiget mig med dansk musik. Den nutidige danske musik er efterhånden blevet min hovedinteresse«, fortalte han i 1952.

Richard Hove havde tidligt vist tegn på musikalske evner og fik som barn undervisning i klaverspil, senere musikteori og orgelspil hos Emil Fritch, organist i byen og komponist. Næste station var latinskolen i Aalborg. Og ikke nogen succes for den unge thistedbo, der var mere interesseret i at skrive digte og spille klaver. Lektierne kom i tredje række. Med andre ord – han blev bortvist i utide! Det blev derfor i København, han blev student i 1909. Han så en fremtid enten som journalist eller højskolelærer. Han havde skrevet den første musikanmeldelse i Aalborg

Symfoniorkester i Thisted anno 1912. Bagest fra venstre: Christensen, uidentificeret, Albert Hansen, barbermester, Johs. Kirkegaard, smed, Jensen, overpakmester, C. Jørgensen, Richard Hove, en aalborgenser, Poul Holst, Axel Thygesen, fotograf, Herbert Vestergaard, Skov Sørensen, lærer, P. L. Hald, lærer, museumsinspektør, Rasmussen og Fritsch, søn af organist Emil Fritsch. Forreste række: Niels Grønkjær, lærer, overbibliotekar, Tønnesen, farmaceut, Toft, manufakturhandler, Emil Fritsch, organist, Chr. Ryming, musikdirektør, Frederik Michelsen, snedkermester og Chr. Sørensen, restauratør.

Stiftstidende. »Noget med musik« skulle det under alle omstændigheder være! Det var faderen, dampmølleren i Thisted, ikke ubetinget enig i.

»En *musiker* skal have særlige evner for et enkelt instrument. Det havde jeg ikke. Jeg ville studere musikvidenskab, og det var der dengang ingen mulighed for i København. Mine samtidige drog alle til udlandet, men min far ville imidlertid ikke finansiere et sådant foretagende, og jeg blev pænt i Kongens By. Gennem tre år spillede jeg klaver hos Victor Schiølers mor og lærte musikteori hos hans onkel, kapelmester ved Folketeatret, Axel Schiøler«.

Det havde Richard Hoves far heller ikke lyst til at støtte økonomisk, så Hove måtte tjene til dagen og vejen ved at undervise »dumme unge«, som han udtrykte det langt senere. Det

har ikke været den store succes. »Til sidst blev jeg træt af det hele og vendte hjem til møllen, gik i lære, og så var min bane afstukket. Halvandet år var jeg i Hamburg som led i uddannelsen. Dejlig tid. Hver aften. Jeg hørte en hel del af den musik, der ikke blev spillet i Danmark på dette tidspunkt. Mahler, Bruckner, Richard Strauss. Hvilke aftener i operaen! Hamburg indtog en central plads i tysk musikliv. Sikke symfonier og herlig kammermusik«.

Når man læser, hvad Richard Hove har sagt i avisinterviews, og hvad han har skrevet om musik og musikere, så er man ikke i tvivl om, at han levede om ikke *af* så *for* den klassiske musik, der er i stand til at gribe så stærkt om menneskets følelser og bringe det ud i områder, hvor det måske ikke har været før. *Sådan* oplevede han musikken! Men på den anden

»Noget Andet var, at Hr. Borwik i sig selv ikke rummede nogen Nyhed (..) et Normalprogram med en lidt vel langstrakt Indledning (..) og da Hr. Borwick kom til Beethoven, slog han ikke rigtig til længere. Bebares, alt var i Orden, Noderne kom alle sammen i den rigtige Orden, og Pianisten fnøs passioneret paa de afgørende Steder – som sig hør og bør – men alligevel ...«

*Richard Hove i anmeldelse 1921
i Thisted Amts Avis*

side så han ikke nogen konflikt mellem populært sagt mel og musik. »Mel er skam også spændende!« Han var ikke ked af det borgerlige erhverv. »Det er væsentligt at være med til at give mennesket det daglige brød«, som han prosaisk udtrykte det.

Musikforeningen i Thisted

I 2001 var det 100 år siden, Thisted fik en musikforening. Der har været pauser på en halv snes år, da det kneb med tilslutningen. Højdepunktet blev nået i de 25 år, lægefruen Inger Tolderlund (hun var med fra begyndelsen) var den drivende kraft for den første musikforening – landinspektøren Poul Boe for den anden. Han var formand fra 1945 til 1988. I hans tid nåede medlemstallet op på over tusinde, og Thisted blev af daværende Statsradiofonien udnævnt til *Musikkens By*. Jo, Thisted var berømt over det ganske land!

Det gik godt for musikforeningen i de første år – indtil mislyde begyndte at dukke op. I hvert fald andre toner. I 1917 blev en ung mand, der havde studeret musik i København og Hamburg og med et alsidigt musikkendskab og indsigt i musikkens veje, valgt ind i bestyrelsen. Det var tredje gang, han stillede op – de to foregående år var han

kun nået frem til suppleantpladsen. Det var Richard Hove, fuldmægtigen og sønnen af Thistedes dampmøller. Han var kommet tilbage til Thisted i 1912 og straks aktiv i byens musikliv. Han hjalp musikdirektør Petersen med at organisere et orkester. Thisted Orkesterforening gav koncerter for fulde huse i flere byer. Sammen med blandt andre senere musikdirektør Chr. Ryming gennemspillede og tilegnede han sig, hvad der kunne skaffes af kammermusik-litteratur.

Da Richard Hove imidlertid ikke kunne få sine ønsker om nye kunstnere og et andet repertoire end det »sikre« og tidligere prøvede ved koncerterne igennem i bestyrelsen, trak han sig ud i løbet af få år. Allerede mens han sad i bestyrelsen var han blevet anmelder, musikkritiker ved den konservative Thisted Amts Avis, og fra denne position kunne han nu for alvor søge at rokke ved de herskende på musikbjerget i byen.

Han havde, hvad der blev karakteriseret som »en spids pen«. Og hans anmeldelse af en koncert fik i september 1920 en koncertgænger til at beklage anmelderens »platte og usømmelige sprog«. Hans anmeldelser – hans »ubillige og uciviliserede kritikker« – fremkaldte reaktioner fra musikforeningen, der ville gøre offentligheden opmærksom på, at de nu også havde ført til problemer med at få kunstnere til byen, når de kunne risikere en sådan omgang i amtsavisens spalter bagefter. Og avisens redaktion følte sig foranlediget til at gentage – »for en god ordens skyld« – at anmeldelserne stod for »hr. Hoves egen regning«. Både form og indhold.

Den måde, Richard Hove førte sig frem på, var ikke den højt respekterede Ingeborg Tolderlunds kop the. Høj standard i musikforeningen skulle give medlemmerne mulighed for at lytte til og lære af den store kunst. Så vidt var de enige. Fru Tolderlund søgte at nå dette ved at skaffe de gode, kendte kunstnere

Richard Hove ved orglet i Igaliko Kirke, en lille grønlandsk bygd i Julianehåb Fjorden, 1959. Elise og Richard Hove var på Grønland for at besøge datteren Rigmor og hendes mand Jørgen Madsen, som var elværksbestyrer i Julianehåb.

med deres standardprogrammer, som medlemmerne så gerne ville høre igen.

Det var her, Richard Hove ville væk fra, hvad han opfattede som »den pæne musiksmag«. Han ville bestille kunstnerne til at spille specielle værker. Værker, der ikke var hørt før, nye værker og de forsømte værker af danske komponister. Den musik, der blev spillet i musikforeningen, skulle ikke mindst afspejle den nutid, de blev fremført i og ikke i så høj grad, som det var tilfældet, læne sig op ad fortiden, op ad traditionen.

Man kan beskrive forholdene i og omkring det klassiske »musikmiljø« i Thisted som »stridigheder« i en forening. Om end på et højere niveau. Man kan også opfatte dem som en slags »kulturkamp« i en lille købstad langt fra alfarvej i første halvdel af det forrige århundrede. Og man kan sætte denne kamp om musikken – om ny og gammel musik, om den gode eller dårlige »smag«, om det umiddelbart forståelige og det »uforståelige« – i en større sammenhæng og fra denne vinkel folde en utraditionel »købstadshistorie« ud. Det er det sidste, Jette Thagaard Jacobsen gør i bo-

gen *Musik i Thisted* fra 1984. Det er en redigeret udgave af en specialeafhandling til musikvidenskabelig hovedfagseksamen ved Aarhus Universitet. Hovedvægten er lagt på Thistedes første musikforening 1901-1932. Og med Richard Hove som en af hovedaktørerne. Hun citerer hans anmeldelse i 1922 af en violin-koncert. Samme aften optrådte et otte-årigt vidunderbarn med en barnecello. Publikum tog barnet til sig, mens amtsavisens anmelder tørt noterer, at det var en »trist aften med et ligegyldigt programvalg – salonmusik«. Og vidunderbarnet gav ham »en blandet følelse af medlidenhed og ubehag – cirkus«.

Richard Hove vendte senere tilbage til bestyrelsen – nu som kasserer. I 1925 indtog han formandsposten.

»Det var lykkedes den ihærdige Richard Hove, stærkt sekunderet af byens nye, unge organist Georg Fjeldrad, at rokke ved en institution og udmanøvrere en formand, der havde tegnet institutionen i 25 år. Det må dog erindres, at fru Tolderlund i 1925 var 78 år gammel«. (Jette Thagaard Jacobsen).

«(..) Stemme, Foredrag og ikke mindst Mimik var pragtfulde (..) Publikum var henrykt, men ... hvorfor stiger Bifaldet til Ekstase over en rædsel som arien af Rigoletto. Den har saa lidt med Musik at gøre, at end ikke en fjern Fremtid vil anbringe den i Circus. Alle disse Løb, Triller og Hyl er jo lige blottede for sund Musik som Eventyrkejseren var for Klæder. Det er knusende svært og blev aldeles lammende flot udført (..) Publikum kan høre, det er svært, og klapper, ganske som det klapper efter Akrobatens dobbelte Slutsaltomortale (..) hun har virkelig ikke behov at vise os, at hun ogsaa kan danse på slap Linie ...»

*Richard Hove i anmeldelse 1922
i Thisted Amts Avis*

Industri og erhverv i Thy

Sølvbryllup i Hove-familien. Thisted 1942. Stående: Jørgen, Anders, Bodil, Steffen. Siddende: Rigmor, Elise f. Schiøler, Richard Hove, Esben, Lis og Vibeke.

Da Richard Hove kom til magten

Richard Hove havde kæmpet med »en spids pen« på mange fronter, og det er en kamp, der kan følges gennem anmeldelser og avis-polemik med et ordvalg, der er en sjældenhed anno 2006 – når det gælder musik. Mere kultiverede vendinger finder vi i musikforeningens protokoller, hvor tingene ikke siges så direkte.

Og dampmølleren *har* været en svær dansespartner.

I handling tyede han også uden for traditionens brede vej. På generalforsamlingen i 1923 spurgte skoleinspektør Larsen bestyrelsen, om den havde truffet foranstaltninger til, at koncerterne kunne forløbe i ro og uden hviskende tale i salen. Fru Tolderlund svarede, at hvis nogen mente sig berettiget »til at hvi-

ske, som de har lyst, må det være nogen, der ikke har begreb om musik og tonekunst«.

Var det Richard Hove, der blev hentydet til? Sikkert! Han var i hvert fald kendt for sin usædvanlige optræden. Når han under en koncert blev utilfreds med kunstnerne – eller programmet i det hele taget – lod han de omkringsiddende vide det, uden at han fandt anledning til at dæmpe stemmen. Og hvis koncerten var underlødigt – altså i *hans* øren – rejste han sig og gik. Endnu før kunstnerne havde gjort deres arbejde færdig. Hjem til regnskaberne på dampmøllen. Eller en ny artikel om musik for musikere, der vidste, hvad det drejede sig om.

Da Thisted Musikforenings historie blev skrevet ved 100 års jubilæet i 2001, fremgik det, at »den spidse pen« og Richard Hoves musikalske linje medvirkede til, at det begyndte at gå tilbage for foreningen. På et be-

styrelsesmøde i 1932 blev medlemstallet opgjort til 80 – kassebeholdningen til 150 kr. Efter en koncert i marts 1932 i Thisted Håndværkerforenings store sal, i dag Thisted Musikteater, blev der holdt ekstraordinær generalforsamling på Hotel Aalborg. »Det vedtoges uden nogen stemme derimod at ophæve musikforeningen«, meddeler protokollen kort og godt. I godt en halv snes år var der ingen musikforenings-koncerter i Thisted. Så blev der igen taget et initiativ, og det var igen en kvinde, der gik i spidsen: Fru skoleinspektør Edith Larsen med bistand af musiklærer Ellen Sørensen, organist Aksel Munk og købmand Peter Jensen.

Richard Hove havde som ny formand i 1925 lagt ny linje for fremtiden. Der ville blive lagt vægt på de store klassiske værker, som havde udvikling i sig og pegede frem mod det nye, de sjældne og mærkelige værker. Væk med de populære gengangere – dem kunne den nye radio passende tage sig af! Det nationale skulle frem. De nye stilstrømninger havde også fundet udtryk hos danske komponister. »Det var blot vort sædvanlige snobberi for alt, hvad der var udenlandsk, der betingede, at dansk musik var ukendt land for almindelige koncertgængere«, erklærede en selvsikker musikforeningsformand. Det store mål var det samtidige – man måtte gå ud fra, at de nulevende komponister var dem, der var i kontakt med livet og dets problemer. Det behøvede ikke at være svær musik, det gjaldt blot om at bekæmpe fordomme – ja, netop: lytte fordomsfrit!

Det var nye toner, der var blot ikke så mange som tidligere, der ville eller var i stand til at opfange dem, ikke alle i Thisted havde stillet ind på »det nye« – hvor blev al »den dejlige musik« af? Der kom færre til koncerterne, foreningens økonomi blev ringere og dermed dens manøvre muligheder i forhold til kunstnerne. Medlemstallet i musikforenin-

gen faldt med den nævnte fatale udgang: Nedlæggelse af musikforeningen!

Det havde ikke hjulpet, at den tidligere så bidske musikkritiker Richard Hove nu var blevet leverandør af artikler forud for koncerterne med indgående beskrivelser af værker og kunstnere og opfordringer til thistedboerne om at troppe op – så de ikke risikerede at gå glip af stor og vedkommende musik. Thistedboerne var åbenbart ikke bange for at gå glip af noget.

På generalforsamlingen i 1929 spurgte skoleinspektør Larsen om foreningens programmer »muligvis lagdes lidt for højt. Man må regne med os, som er umusikalske, og som udgør flertallet«, som han bemærkede.

Richard Hove var for tidligt ude. De gamle populær-programmer, som havde præget Thisted Musikforening, tilhørte en borgerlig kultur, der gik under med Første Verdenskrig. Efter hans opfattelse var det nødvendigt også at få tidens egen musik til at leve. Det skulle ske gennem en lempelig introduktion af »overgangskunstnere«, hvis arbejder forklarer og forbereder til mødet med de virkelige modernister, som man i Thisted dog ikke turde give sig i kast med – endnu.

»Først langt senere kom den intellektuelle elite, der skulle værdsætte netop den koncertform, Richard Hove så som det ideale« (Jette Thagaard Jacobsen).

Richard Hove er en af musikkens pionerer i Thisted, han har sat sit tydelige præg her som inden for de andre områder i det offentlige liv, han var engageret i næsten helt op til sin død i 1965. Det gælder således også den mangeårige kamp for en moderne fiskerihavn og -by i Hanstholm, der først blev en realitet efter hans død. Han var medforfatter til bogen *Hanstholm Havn – porten til et større Danmark*. (1946). I øvrigt med en forsidetegning af sønnen Jørgen Hove, der i 1943 debuterede som maler med en udstilling i Thisted.

– og det daglige søbad

Sønnen Steffen Hove tegner 2006 dette billede af faderen fra boheme til borger:

»Når jeg tænker tilbage på min far i 1930-40'erne, så ser jeg ham gerne gå hen over havnen en sommerdag, med raske skridt, sving i spadserestokken, flad stråhat på hovedet, et håndklæde over skulderen, rank i ryggen, med blikket opad for at aflæse, hvad himlen kan fortælle om vind og vejr. Klokkeren er godt 11, og han skal nå sit daglige søbad før middag. Forbi gasværket og elværket, op ad stien til den øvre strandsti langs Søndre Kirkegård, krydser jernbanesporene, kommer ned på den nedre strandsti – og dér er så broen ud til badehuset, hvor byens herrer bader på dette tidspunkt; damerne har nogle timer om eftermiddagen. Man køber et sæsonkort, for sig selv eller for familien, der er en opsynsmand, som sidder i en lille kabine. Man bader nøgen, springer i vandet eller som far, går baglæns ned ad trappen og udstøder lyde alt efter vandets temperatur og svømmer så en god tur. Klokkeren 12 er han hjemme til middag.

Det er mærkeligt at tænke på, at far ikke var helt nem at styre som ungt menneske, for han blev senere både arbejdsom og pligtopfyldende. Far var godt begavet og skulle tage en studentereksamen, så han blev sendt til Aalborg, som dengang var det nærmeste sted, og her kom han til at gå i skole med nogle af

pastor Schiølers sønner. En spillede cello og en anden violin, og far var god på klaveret, så de dannede en trio. Far kom meget i præstehjemmet i Helligåndshuset – og der var så også den yndige datter Elise, som kom til at optage hans tanker så meget, at det gik ud over skolelektierne. Han skrev digte til Elise og glemte alt andet. Det endte med, at han blev bortvist fra skolen, men en eksamen skulle han have, og det blev fra et kursus i København. Han fik smag for København og dens fristelser, som han nød under dække af musikstudier, men det gik ikke i længden. Bedstefar ville ikke blive ved med at finansiere hans bohemeliv, og han blev kaldt hjem for at lære noget om forretninger og livets realiteter. Elise har også stillet sine betingelser, og hende ville han have, så der var kun vejen til at blive en god borger«, fortæller Steffen Hove.

Med Richard Hove afsluttedes et kapitel af Thisted Købstads historie i det 20. århundrede. En mand gik ind i sin tid med betydelig arbejdsevne og tilsvarende engagement. Formåede at sætte spor, der endnu ikke er visket ud. Kedeligt havde det ikke været. Heller ikke for omgivelserne.

Flemming Skipper

Født 1939. Journalist 1955-1995. Forfatter og medforfatter til flere lokalhistoriske bøger.

Kildehenvisning

Jette Thagaard Jacobsen: Musik i Thisted. Eget forlag. 1984.

Richard Hove: J. P. E. Hartmann. Det Unge Tonekunstnerselskab. Dansk Musiktidskrift. København 1934.

Musikhistorisk Museum. www.musikhistoriskmuseum.dk

Det Virtuelle Musikbibliotek. www.def-musikportal.dk
Kjeld Jensen, Richard Hove og P. Munk Madsen: Hanstholm Havn, Porten til et større Danmark. Hvor-

for den bør fuldføres. Hanstholm-udvalget 1946.

Helge Visby Sørensen: Englen fra Sindal Basker Jakob I Æ Kælder. Wøldike 1980.

Jydske Byer og deres Mænd. Thisted By/Amt. National-Forlaget. 1916.

Tekst og billeder om dampmøller og musikhistoriker m.m. Richard Hove og om Thisted Musikforening på Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune.

Billeder fra Steffen Hoves familiearkiv.

Bertel Budtz Müller: Thyboer. Klintes Forlag 1922.